

# MYŚL NARODOWA

TYGODNIK POŚWIĘCONY  
KULTURZE TWÓRCZOŚCI POLSKIEJ

ROK 1933

TOM DRUGI

Nr 29 — 55

Biblioteka Jagiellońska



1003238920



75

WARSZAWA — 1933

REDAKTOR NACZELNY I WYDAWCA: — Z. WASILEWSKI  
REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY: — J. REMBIELIŃSKI

SKŁAD GŁÓWNY: AL. JEROZOLIMSKIE 17, TEL. 9-87-90



## S P I S R Z E C Z Y

## ARTYKUŁY WSTĘPNE

Amoralność życia gospodarczego, p. F. K.	413
✓ Patrijotyzm w cudzysłowie, p. St. Pieńkow- skiego.	429
Groby pobielane, p. Z. Raczkowskiego	445
Ideologia biurokracji, p. W. Zaleskiego	461
✓ Masoneria i demokracja, p. S. Kozickiego	479
Samostarczalność czy niezależność gospodar- cza, p. W. Zaleskiego	493
Skamieniała elita, p. W. Zaleskiego	509
Rewolucja amerykańska, p. S. Kozickiego	525
O kryzysie, p. S. Kozickiego	541
Klio w gościnie u Syreny, p. K. M. Moraw- skiego	557
Chłop polski, p. J. Petryckiego	573
Jan Trzeci jako rycerz chrześcijański, p. K. M. Morawskiego	589
Dwa procesy, p. K. Hrubyka	605
Ku źródłom, p. S. Kozickiego	621
Ideologia, nie taktyka, p. J. Mosdorfa	637
Na dwa fronty, p. Z. W.	653
Rozkład Ligi Narodów, p. S. Kozickiego	669
Siły moralne, p. Z. Raczkowskiego	685
Głębsze przyczyny, p. J. Petryckiego	701
Czy tylko nędza?, p. W. Zaleskiego	717
Chmury na Dalekim Wschodzie, p. S. Kozickiego	733
5 listopada 1916—15 listopada 1933, p. S. Kozic- kiego	749
✓ Własna ideologia gospodarcza, p. R. Rybarskiego	765
Myśl Narodowa	781
Rządzący i rządzani, p. T. Gluzińskiego	797
Ludzie potrzebni, p. R. Dmowskiego	813
Owieczny spór, p. S. Kozickiego	829

POLITYKA, SPRAWY SPOŁECZNE  
I GOSPODARCZE

O odsetkach, p. A. Doboszyńskiego	415
Przedwojenna inicjatywa, p. Z. Wolertową	417
Z wędrówki po Rosji proletariackiej, p. W. J.	424
✓ Forpocząty masonerii w Polsce, p. Sępa	434, 448, 464, 495
Rosyjski ruch narodowy, p. St. Pieńkowskiego	446
O biskupstwo greckie w Sanoku, p. J. Giertycha	462
A więc Baruch..., p. W. M.	478
Ergo decipiatur, p. St. Pieńkowskiego	480
Polskość powiatu brasławskiego, p. Br. D.	481
Wola, p. St. Pieńkowskiego	497
Ingerencja państwa w życiu gospodarczym, p. J. Ziemskiego	510, 528
Głębokie przemiany, p. J. Petryckiego	543
Zasada wzajemności, p. St. Pieńkowskiego	544
Zydzi za „elitą“, p. K. Hrubyka	545
Wyższe aspiracje, p. M. Sucheni	560

str.

Motywy działania gospodarczego, p. J. Prusa	575
NIRA, p. W. Wolerta	606
Tragedja Niemiec, p. W. Wasiutyńskiego	607
Głos krwi, p. St. Pieńkowskiego	608
Dmowski o elicie	616
✓ U pra-źródeł masonerii, p. M. Stecką	622, 638
Czapka gore, p. St. Pieńkowskiego	641
✓ Adwokatura polska, p. G. Zabłockiego	655
Teoretyczne podstawy ekonomji Spanna, p. J. Prusa	670
✓ Zajścia w Poczajowie, p. J. Giertycha	686
Zagadka Dalekiego Wschodu, p. R. Jasińskiego	702
Państwo w życiu gospodarczym, p. J. Prusa	750
O rozmowach polsko-niemieckich	760
Głos Wielkopolski i Pomorza, p. J. Petryc- kiego	782
W kłębowskiu śląskiem, p. W. Zaleskiego	783
O podstawy polityki kresowej, p. J. Giertycha	798
Prasa katolicka w Holandji, p. W. Wolerta	801
✓ Solidarność ideałów, p. P. Ponisza	815
Na pożegnanie Prus Wschodnich, p. J. Gier- tycha	831

## WYCHOWANIE

Nowy rok szkolny, p. L. Jaxę-Bykowskiego	527
Kartka z dziejów rosyjskiego wychowania państwowego w Polsce, p. S. Surzyckie- go	546, 563, 576, 596, 610
„Obraz na cynku wystawiony“, p. Quincunxa	695
Nauka o władzy i podwładnych, p. K. Piotro- wskiego	766

## NAUKA, FILOZOFIA, ESTETYKA, HISTORIA

Józef Szujski, p. W. Konopczyńskiego	418, 431
Pochodzenie nazwy „Gdańsk“, p. A. Prochenkę	498
Jeremi, p. E. P.	503
Światopogląd morski, p. E. P.	504
Garibaldi a Polska, p. W. Jabłonowskiego	513
„Listy św. Grzegorza z Nazjanzu“, p. Lambdę	520
Kongres historyków, p. W. J.	535
Zydzii w Warszawie, p. J. Roxtona	536
VII Kongres Nauk Historycznych, p. M. K.	552
„ P. G. i J. G. „	p. M. K.
Z ostatnich lat Sobieskiego, p. A. Rawicza	592
Walka o Pomorze, p. I. Chrzanowskiego	593
Jak wyglądał skarb za Sobieskiego, p. W.	600
Nieradosny jubileusz, p. K. M. Morawskiego	656
Francja i Polska, p. A. Jesionowskiego	665
Z bibliografii polskiej, p. E. P.	679
August Comte, p. J. Mosdorfa	704
Encyklopedia włoska o żydach, p. T. Nałęczu	718



Królestwo Boże świata starożytnego, p. A. Żółtowskiego . . . . .	721, 735, 751
Szkice z dziejów Uniwersytetu Jagiellońskiego, p. E. P. . . . .	728
Przysłowia polskie, p. E. P. . . . .	768
Wichrzyła żydowskie za Jana III, p. A. Rawicza . . . . .	785
Chesterton o nacjonalizmie i religii . . . . .	788
Polski słownik biograficzny . . . . .	791
Jak się robi „Słownik biograficzny“ . . . . .	835

## HISTORJA LITERATURY I KRYTYKA

O portret poety, p. Z. Wasilewskiego . . . . .	420
Lektura „Króla Ducha“, p. M. Pawlikowskiego . . . . .	436, 450, 465
Powieść angielska, p. A. M. . . . .	441
„Pół wieku literatury polskiej“, p. E. P. . . . .	456
Podróż po Indjach, p. J. Rudisa . . . . .	468
Kraków przed trzydziestu laty, p. T. B. Sygę . . . . .	472
Franciszek Mauriac, p. W. Jabłonowskiego . . . . .	483
Dwie powieści Józefa Bieniasza, p. K. Hrabyska . . . . .	480
Listy Stefana Garczyńskiego, p. P. Mączewskiego . . . . .	514
Jeszcze echo „rewelacji“ Boya o Mickiewiczu, p. M. Pawlikowskiego . . . . .	562
Piewca kobiecości, p. T. Parnickiego . . . . .	579
Ks. Henryk Brémond, p. S. G. . . . .	584
Ze studjów dantejskich, p. W. Jabłonowskiego . . . . .	624
Odlot poety w obce kraje, p. Z. Wasilewskiego . . . . .	627, 643
Przygody błędnego rycerza, p. Z. Wasilewskiego . . . . .	659, 672
Ob-żydzanie Mickiewicza, . . . . .	664
„Rozmowy“ Mickiewicza, p. L. Podhorskiego-Okołowa . . . . .	668, 707
Żyd Fryderyka Schillera, p. W. Tarnawskiego . . . . .	690
Chybiona epopeja, p. T. Parnickiego . . . . .	737
„Poezja idąca“, p. St. P. . . . .	774
Oficjalnie uwieńczeni Anglicy, p. W. Tarnawskiego . . . . .	770
Ars <i>vulgaris</i> p. St. Pieńkowskiego . . . . .	786
„Czeki bez pokrycia“, p. W. . . . .	792
„Każdy“, p. J. Gr. . . . .	792
Górnośląski poeta — narodowiec, p. W. Ogrodzińskiego . . . . .	803
O romantyzmie i idei narodowej, p. T. B. S. . . . .	808
„Pan Tadeusz“ naganiony, p. St. Pigonia . . . . .	817
Powieść toniczna, p. W. J. C. . . . .	823
Luter-Rousseau oraz obecni pisarze protestanczy we Francji, p. L. Gerin-Ricard'a . . . . .	832
Le père Mysz, p. J. B. . . . .	836

## POEZJE, NOWELE, DRAMAT

Organy wiejskie, p. J. Kasprowicza . . . . .	500
Pieśń do Mitry, p. R. Kiplinga, przekład St. Pieńkowskiego . . . . .	517
Savonarola, p. Wł. Wakara . . . . .	530
Pieśń o piątej rzece, p. R. Kiplinga, przekład J. Birkenmajera . . . . .	533
O wolności polskiej, p. W. Kochowskiego . . . . .	598
Bajka, p. K. Hłakowiczównę . . . . .	661
Destyma do młodzieży . . . . .	692
Lilja wodna, p. J. Lemańskiego . . . . .	840
Ze słowiańskiej niwy, p. W. K. Jeretowa i W. Nazora, przekład S. M. S. . . . .	756
Wesołe rzeczy dla wszystkich dzieci, p. K. Hłakowiczównę . . . . .	820

## T E A T R

przez Z. Wasilewskiego

Miłość po węgiersku . . . . .	426
Nowość z Moskwy . . . . .	458
Komedja szwedzka H. Bergmana . . . . .	586
„U mety“ Rostworowskiego . . . . .	649
Szkoła genjuszów . . . . .	681
Miarka za miarkę . . . . .	696

przez Zastępcę

Zemsta . . . . .	697
Kościuszk pod Racławicami . . . . .	745
Zalotnicy niebiescy . . . . .	825

„Obiad o ósmej“ w t. Narodowym, p. T. B. S. . . . .	522
„Chcę właśnie ciebie“ w t. Letnim, p. T. B. S. . . . .	538
„Żyda na stos“ w t. Kameralnym, p. T. B. S. . . . .	538
„Nad przepaścią“ G. B. Shawa, w t. Polskim p. C. . . . .	824

## Z M A R L I

Wincenty Drabik . . . . .	442
Franciszek Hirsberg . . . . .	458
Irena Puzynianka . . . . .	602
Stanisław Kościński, p. Z. W. . . . .	617
Bohdan Rutkiewicz, p. Lambdę . . . . .	728
Jan Lemański, p. Z. W. . . . .	746
Stanisław Godlewski, p. W. J. . . . .	762
Zygmunt Pluciński . . . . .	838

## N A W I D O W N I

przez Z. Wasilewskiego

O morzu i Pomorzu . . . . .	438
Nacjonalizm i Esperanto . . . . .	453
Walka o młodzież . . . . .	469
Prof. Lutosławski, metafizyka i astrologja . . . . .	486
Grobowiec Kasprowicza . . . . .	501
Polityka w krytyce (Polemika) . . . . .	581
Kasowanie katedr i elita . . . . .	613
Kryzys inteligencji . . . . .	645
Mit o Anteuszu . . . . .	677
Planowa organizacja literatury (Akademja) . . . . .	710
O budowaniu kultury przez rząd . . . . .	741
Jubileusz Jędrzeja Moraczewskiego . . . . .	757
Rozłam między życiem i literaturą . . . . .	806
„Za kulisami“ Norwida . . . . .	828

przez J. Rembielińskiego

Emancypacja od... feminizmu . . . . .	432
Wycieczka do Holandji . . . . .	518
Młodzi nie chcą rozbić narodu . . . . .	534
Kongres historyków . . . . .	550
Rocznica Kochowskiego . . . . .	598
O młodzieży sowieckiej . . . . .	630
Książka o „Charakterze narodowym“ . . . . .	662
Liberalizm i etatyzm wobec literatury i sztuki . . . . .	693
Sienkiewicz a żydzi . . . . .	726
Tydzień książki polskiej . . . . .	773
Pochwała Boya . . . . .	789



## OFENSYWA

przez A. Nowaczyńskiego

Tragedja niejakiego Cossmana . . . . .	427
Remember Padower . . . . .	442
Raz z całkiem innej beczki („wierz albo nie wierz“) . . . . .	459
Pech Hansa Heinza . . . . .	474
Unamuno pod batem Sancho Pansy . . . . .	491
Katolicy w Akademji pruskiej . . . . .	506
Walkirja cwałuje na Kreml . . . . .	523
Propaganda Freuda . . . . .	539
Samobójstwo Chwilowya . . . . .	555
Benrubbi, Bergson, Brühl, Bloch . . . . .	571
Uгода z Agudą . . . . .	587
Żydzi o Kazimierzu Wielkim . . . . .	603
Trzeba przemyśleć do końca . . . . .	618
Nachalniki . . . . .	634
Wagner i Mickiewicz . . . . .	651
Upadek domu Mosse . . . . .	667
Aba i Pesa . . . . .	683
Opóźnione konfiskaty . . . . .	699
Publiczka i publiczka . . . . .	715
Ekstazy a rzeczywistość . . . . .	731
Gangrenesans . . . . .	747
Jego Ekscelencja Skiwski . . . . .	763
A to padlec! . . . . .	779
Gott strafe Engel-Land? . . . . .	795
Pech pion-taków . . . . .	811
Pomnik nieznanego ślązaka . . . . .	827
Piękno Japonji . . . . .	839

## VARIA

Kartki z podróży, p. K. M. Morawskiego 724, 755

## ZE ŚWIATA SZTUKI

przez W. Podoskiego  
str. str. 425, 586, 601, 714, 776.

str.

str.

Sztuka polska zagranicą, p. W. Bartoszewicza	473
Rzut oka na rozwój drzeworytnictwa, p. W. Podoskiego . . . . .	628
Współczesny drzeworyt polski, p. W. Podoskiego . . . . .	675
Rocznica Stwosza, p. J. Sas-Zubrzyckiego . . . . .	691
Wystawa Związku 5 stowarzyszeń, p. W. Podoskiego . . . . .	809

## MUZYKA

przez W. Narusza

str. str: 666, 730, 746, 778, 794, 826.

## FILM

przez Kandydę

str. str. 602, 617, 633, 666, 682, 698, 745, 762, 777, 838.

## GŁOSY

fejleton zbiorowy — w każdym numerze

## NA MARGINESIE

sposprzeżenia zbiorowe — w każdym numerze

## PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY

Ze świata naukowego i literackiego	w każdym numerze
Ruch wydawniczy (krajowy)	
Literatura zagraniczna	
Nowe książki	